

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Sijajna avstrijska manifestacija v Ljubljani.

Slovenska ljudska stranka je bila od svojih prvih početkov izrazito patriotična in dinastična. Pod njeno zastavo se je zbiralo naše verno slovensko ljudstvo, ki je skozi stoletja zvesto spremljalo našo habsburško dinastijo skozi nevarne viharje, iz kojih je Avstrija končno vedno izšla kot zmagovalka. Slovenskega ljudstva usoda in življenje je tako tesno zvezano z našo cesarsko hišo, da vsak udarec, ki nemilo zadene cesarsko hišo, občuti tudi naše ljudstvo v dno srca.

Čisto naravno je torej, da je naše ljudstvo pod okriljem Slovenske ljudske stranke ob najhujšem udarcu naše cesarske hiše dalo odkrito duška svoji žalosti in ob enem tudi najhujši obsodbi brezvestnih morilcev. Vsaka slovenska občina je ob tej priliki odkrito izražala cesarski hiši svoje sočutje in najzvestejšo udanost.

V nedeljo se je pa zbrala tudi v Ljubljani nad 4000 ljudi broječa množica, ki je sijajno manifestirala, da slovenski narod najodločneje odklanja vsako zvezo z razgretimi velesrbskimi sanjači in da ima naš narod svojo domovino edino v Avstriji; v nedeljo je naše ljudstvo pritisnilo pečat izdajalske sramote vsakemu, kdor v teh resnih urah ne čuti z Avstrijo in za Avstrijo.

Pri sv. maši zadušnici, koje so se udeležili zborovalci korporativno, so pošiljali vročo molitev na nebeški prestol, da ohrani Vsemogočni našo vladarsko hišo na čelu srečne in mogočne Avstrije.

Zborovanje v „Unionu“ je otvoril v ginljivih in vznepenih besedah drž. poslanec Povše. Vsa dvorana je bila oblečena v žalostno obleko in ljudstvo je z nepopisno žalostjo sledilo govornikom. Poslanec Povše je pred vsem opozarjal, zakaj žaluje naše slovensko ljudstvo za rajnim prestolona-

slednikom in njegovo soprogo; v prestolonasledniku je videlo naše ljudstvo vladarja, ki smatra za svojo glavno bodočo nalogo, vladati avstrijske narode v znamenju križa. Z božjo pomočjo je hotel osrečiti avstrijske narode in jim ustvariti prijetno domovino. Kruta roka morilcev pa je nastavila na njega smrtno orožje in nam ga ugrabila v najlepših letih. Obupati vendar ne smemo! On, ki je čuval Avstrijo skozi stoletja, bo s svojo Previdnostjo obrnil ta udarec na dobro. Solzno-ginjen je dal besedo našemu deželnemu glavarju dr. Šušteršiču.

Viharno pozdravljen povzame besedo dr. Šušteršič, ki pred vsem poda človeško sliko rajnih žrtev. Rajni prestolonaslednik in njegova zvesta soproga nam nudita najlepši vzgled vzornega, Bogu udanega družinskega življenja. Ko je šel rajni Ferdinand v španski Madrid, kjer je bilo takrat polno anarhistov, ga je spremljala do španske meje tudi njegova soproga. Tu se je pa od njega poslovila; njena prva pot pa je bila v Lurd, kjer je molila k Materi božji, da čuva in ščiti njenega dobrega moža. Oba sta obračala največjo pozornost vzgoji svojih ljubljanih otrok; krščanska vzgoja otrok jima je bil eden najlepših idealov.

Ko sta odhajala zadnjič od doma v Sarajevo, kjer ju je čakala prokleta morilčeva roka, je rekla hčerka Zofija: „Ljubi starši, dokler boste stran, bom vsak dan pri sv. maši sprejela sv. obhajilo.“ Prestolonaslednik se ni nikdar sramoval očitno pokazati svoje versko prepričanje, zato so ga pa črtili svobodomiselnim framasoni, zato so se zakleli tudi velesrbski svobodomiselnici in ga obsodili na smrt.

Rajni je v državi sovražil vsako nasilje. Njegov ideal je bil velika mogočna Avstrija, v koji so zadovoljni vsi narodi. Dobro je poznal hrvaško-slovensko zvestobo in se ni dal premotiti in preslepiti

po brezvestnem nemško-šovinističnem časopisu. Kljub temu pa ga je umorila jugoslovanska izdajalska roka, boječ se, da bo Ferdinand v resnici popravil krivice, katere so delali Jugoslovanom razni državni organi in Jugoslovane osrečil v Avstriji ter tako za vselej izpodmaknil tla za propagando velesrbskega popovstva.

Kakor Pilat si sedaj umiva srbska vlada roke, češ, da nima ona nobene zveze z umorom. Krivda pa je preveč na dlani; s krvjo so prišli do vlade s tem, da so na zverinski način umorili lastnega kralja; s krvjo hočejo tudi naprej razširiti svojo vlado. Bombe so vse iz vojaškega arzenala v Kragujevcu, srbsko časopisje je pred vladnimi očmi vedno najhujše ščuvalo srbsko mladino na veleizdajniške atentate, kar vse dovolj označuje sokrivdo srbske vlade.

Zato je pa največji škandal, da se dobe še celo na Slovenskem individuji, ki so odobravalni to podlo dejanje.

Naše delo morabititi tudi najostreje odporno delo zoper one brezvestne elemente, ki so moralno sokrivi vsega, kar se je zgodilo. Boj, naš brezobzirnejši boj zoper brezvestno časopisje, katero je deloma plačano iz Belgrada in katero pred očmi naših oblasti razdira kos za kosom, glavni temelj reda in sreče in zvestobe, razdira moralnično podlago naše svete vere. Kdor ne razume tega boja, ne spada med nas, on je največji škodljivec našega naroda, on ni samo veleizdajalec proti narodu in celi monarhiji, ampak on je tudi veleizdajalec proti naši narodni bodočnosti.

Naš veliki prijatelj je umrl, mi ostajemo in hočemo in moramo živeti, in, da si izvojujemo svoj prostor na solncu, bomo sedaj, ko nimamo več tega mogočnega zaščitnika, delali z dvojno in trojno silo! Razviti hočemo staro našo bojno zastavo in gremo v bitko po starem geslu: „Vse za vero, dom in cesarja!“

Ob svežem grobu prisegamo zvestobo

spominu mrtvega, prisegamo zvestobo našemu presvitemu vladarju! Ta zvestoba mu ni nikdar manjkala; in kadar bo naš cesar nas klical, da obračunimo s hudo delci, ki so zakrivali sarajevsko katastrofo, takrat bodo ti takozvani „bratje Srbi“ čutili pest slovenskega vojaka in prejeli zaslužen plačilo za svoje nečloveško dejanje.

Poslanec Povše še povdarja, da ima vsak narod svoje narodno svetišče, kamor hodijo prisegati, da hočejo po naukih rajnekega živeti in delovati.

„Tvoj grob, Franc Ferdinand, bo za nas svetišče, kamor bomo hodili moliti in prositi Boga, da ti bogato povrne, kar si storil za Avstrijo in naš narod, in kjer bomo črpali vsikdar novo navdušenje za velike tvoje zlate nauke. Franc Ferdinand, kličem Ti v imenu slovenskega ljudstva, slava ti, nevenljiva slava! Slava tudi Tvoji soprogi Zofiji!“

Mogočno zadoni nato po dvorani cesarska pesem, kot obnova bojne prisege, nato pa „Liepa naša domovina“ kot nekaka hrvaško-slovenska himna. Z navdušenimi klici „Živela Avstrija! Živel naš cesar!“ se je končala veličastna manifestacija.

Vidov dan.

Na srbski Vidov dan, ko so Srbi praznovali spomin svoje zmage na Kosovem, je izvršila hudodelska srbska roka zločin, katerega obsoja ne samo vsak pošten Avstrijec, ampak celi kulturni svet! Ravno na Vidov dan so hotele podle srbske duše izvršiti zahrbtno lopovščino nad avstrijskimi narodi, ravno Vidovemu dnevu so hoteli srbski izrodki dati sijaj z groznim atentatom!

Doslej se mi nismo zanimali za srbske praznike in njihova slavja; Vidov dan je bil pri nas le malo poznan. Brezmejni srbski fanatizem pa je preskrbel tudi za to, da bo slovensko ljudstvo odslej vedelo,

LISTEK.

Togota, sleparstvo in ljubezen.

(Dalje.)

Bilo je okolu božičnih praznikov. V zadnji sobi Urhovi je gorela sveča pri postelji njegove bolne žene Urške. Zraven postelje je tekla v enomer zibelka prvo-rojenčka. Urh ga je bil silno vesel, češ, krepak dečko je; ravno prav za njegovo posestvo. Cele ure je presedel pri zibelki sladko spečega korenjaka in z očividnim veseljem je delal v svoji glavi načrte ter mislil, kaj neki bo iz njegovega sinčka. Večkrat je zadovoljno zamomljal: „No, zdaj vem, za koga trpim in kdo bo žel, kar jaz sejem!“

Tudi bolne žene ni pozabil Urh. Stregel ji je kakor zares pravi usmiljen mož. Kar ga je pa sklelo v njegovem srcu, oh, to mu je bilo vedno najhujše. Obresti, obresti! — Teh ni mogel zmagovali pri vsem svojem trudu. Pismo za pismom je prihajalo v njegovo hišo, od kraja lepo vladno opominjajoče. Ker pa Urh ni mogel tem vstreti, prišlo je tudi marsikatero drzno žugajoče od njegovega „prijatelja“, agenta banke.

Urh je premišljeval noč in dan, kje bi se dobilo novo posojilo, da bi tem požrešnim židom zamašil usta, toda vse nje-

govo poskušanje in tuhtanje mu ni znalo pokazati prave poti. Je sicer eden, ki bi rad pomagal, pa tudi ima, njegov župnik, toda njemu se vklanjati, mu ne dopušča njegovo brezverstvo in njegova togota na vse, kar diši po duhovnu. — Njegova žena je pač zapazila, kaj trpinči moža, toda razodel ji ni nikoli odkritosrčno svojih skrbi.

Blagi, skrbni gospod župnik je vsak dan neustrašeno zahajal v hišo ter pridno obiskoval bolnico. Opazil je na Urhovem obrazu, zlasti zadnje dni, grozne spremembe, da, videl je v njegovo dušo, kaj je vzrok temu spremenjenju, zlasti sedaj, ko je bil že popolnoma pobit. — Banka je začela namreč tožbo proti Urhu, češ, obresti izostajajo vedno bolj, ako nočeš dati sam, bodo ti jih pa vzeli. —

Kakor vemo, se je Urh gospoda župnika rad izogibal. In ravno danes se je mislil zopet skriti, ko ga vpraša gospod župnik iznenadno: „Urh, kaj ti je, da si tako prepaden; si-li bolan?“

„Jaz, jaz nisem bolan“, in kri mu je šinila v glavo. — Gospod župnik ga gleda dolgo in resno in slednjič pristavi: „Urh, koliko hočeš denarja? Pri meni ga dobiš!“

„Hvala lepa“, odgovori zaničljivo, „jaz ne rabim denarja!“

„No, oprost“, pravi gospod župnik,

„sem se pa enkrat zmotil. Mislim sem, da si v denarnih zadregah. Če nisi, je pa še boljše.“ — Obrne se in hoče oditi.

V Urhovi duši se je zdaj vzdignil boj mej njegovo ošabnostjo in silno potrebo. Urh hiti iz hiše za gospodom. Ves osramoten poprime za njegovo roko ter milo prosi: „Gospod, pomagajte mi!“

„Pridi zvečer k meni!“ odgovori gospod župnik.

Urh je komaj čakal večera. Hudo mu je bilo, da se mora pred „farjem“ vklanjati; toda sila kola lomi. Ko se je zmračilo, obleče se nekoliko čednejše ter gre proti župnišću. Zdelo se mu je to tako težko, tako poniževalno zanj, ki se ni nikoli popreje premagoval! Plaho je gledal okolu sebe, če ga kdo vidi. Prišel je do župnikove sobe. Rahlo potrka. — Kmalu sta se zmečila in Urh je dobil denar. Vpraša še gospoda za obresti; kajti mislil si je, da jo bo zopet zagazil z obrestmi. Toda usmiljeni gospod župnik ne zahteva nobenih obresti. — Ta dobrota iznenadi Urha popolnoma, pače pred gospodom na kolena in se mu zahvali. — Gospod župnik ga takoj vzdigne in ga pouči rekoč: „Ljubi Urh, ti si enkrat rekel meni, da te naj grem tožit k sodnji, ker si oskrunjeval nedeljski počitek; nisem prosil Boga, naj te kaznuje, temveč prosil sem ga le, da

bi se spreobrnil. Dragi moj, ti si pozabil moliti, ti meni, da boš lahko brez Boga živel in torej si se začel cerkve ogibati. Pozabil si, da je delo brez blagoslova iz nebes prazno. Moli in delaj zanaprej in skusil bodeš, da pojde vse drugače!“ — S tako prepričevalnimi besedami mu je kazal častitljiv gospod, kje naj začne, ako hoče dobro končati. Pač sleherni bi hvaležno sprejel take dobre nauke. Toda Urh! — On, dosedaj tih in miren, se zopet ošabno vzdigne in premagan od svoje strasti brezverstva in togote zarentači: „Gospod, tu imate denar nazaj! Ne maram ne vašega denarja, ne vaših pridig. Hvala za vašo prijaznost!“ Na to Urh odide. —

Mrzel veter se je igral z drobnim snegom, ko se je Urh vračal iz župnišča. Žejen je bil in stopi v krčmo. — Gostilničar ga veselo pozdravi in reče: „Urh, ravno prav si došel! Glej, ravno je povpraševal gospod v oni-le sobi po tebi. — Urhu se je temno delalo pred očmi. Vedel je, kdo je ta gospod in zakaj ga išče. Ni čnda, da so se mu noge v kolenih šibile, ko je zares zagledal svojega upnika tu.

S posiljenim smehom se mu približa ter se vsede k mizi agentu nasproti in mu reče: „Ste gotovo prišli po opravih semkaj, gospod agent?“

„Da, po opravih z vami, gospod Urh!“

da pomenja Vidov dan Srbov tudi parolo za bombne atentate. Beseda Vidov dan bo ostala tudi našemu ljudstvu živo v spominu, ki ne bo nikdar pozabilo srbskih moralcev in njihovega ozadja. Vidov dan je sam pokopal še zadnje simpatije Avstrije in njenih narodov, Vidov dan je zapečatil usodo medsebojnega razmerja za nepregledno vrsto let.

Vidov dan bodi nam v svarilo, da bomo odslej večjo pozornost obračali na velesrbsko gibanje, katerega je poprej le malokdo hotel videti. Krvavi srbski praznik je tudi nas izmodril in upamo, da bo tudi vlado.

Izvestno slovensko politično in šolsko časopisje je leta in leta delalo prikrito propagando za Srbijo. To časopisje je objavljalo članke, ki so tendenciozno agitirali za Srbijo in hvalili „srbske brate“ kot najboljše ljudi na svetu ter vabili naše pustolovce tje. Liberalno časopisje je videlo v srbskem narodu in v srbski narodni veri svoj najlepši ideal. Del liberalnega časopisja je poročal vsako malenkost iz Srbije tako točno in s takim ognjem, da je bila javna tajnost, da je direktno plačan iz Srbije.

Dan na dan se je naše ljudstvo zastrupljalo po liberalnem časopisju, osobito pa se je po tem časopisju vcepljal naši mladini nek tuj velesrbsko-svobodomiselnih duh. To časopisje je imelo prozoren namen, vzgojiti na Slovenskem srbske sanjače in pustoloveže. Ton, v katerem je pisalo to časopisje, ni bil več slovenski, ampak bil je ton srbske poulične druhali, ki mora pred vsem podivjati našo mladino in jo pripraviti za velesrbske sanjarije.

Naše pošteno časopisje je primeroma veliko premalo razkrinkovalo ta liberalen ton, ker nihče na velesrbsko propagando nič držal ni; odslej pa bo dolžnost pred vsem našega katoliškega časopisja, da bo razgabilo vsako liberalno nakano, na kakoršenkoli način zastrupljati našo mladino s tujim revolucionarnim-svobodomiselnim. Sedaj vidimo, da so očitki, katere je že večkrat doslej „Slovenec“ liberalnemu časopisju v spomin poklical, resni in zaslužijo vso pozornost.

Doslej se je od naše strani samo očitano in ljudje so tako očitane le smatrali kot neko nagajivost; Vidov dan pa je tudi nas streljal, da odslej ne bomo samo na take neslovenske izbruhe odgovarjali z nagajivimi očitaji, ampak z metlo. Naša dolžnost je, zatreči vsako kal liberalnega časopisja, ki hoče osobito našo mladino zapeljati na tuja nevarna pota.

„Oh, nemogoče mi je zdaj!“

„Nemogoče gor, nemogoče dol, pri meni si vzela na posodo! Jaz moram denar dobiti od tebe, naj velja kar hoče. Jaz nisem svoj gospodar; tudi jaz moram živeti in svoj posel opravljati z dobičkom. Če sedaj ne plačaš, bo šlo tvoje novo poslopje za polovično ceno v židovske roke!“

„Strašno!“ zarjove Urh. „Take obresti in sedaj še kapital izplačati — nemogoče!“

„Sam si kriv“, odgovori agent. „Jaz sem ti dal pogodbo, pisano pred očmi; lahko bi jo prečital, pa si bil prenemaren!“

Smrtne težave so skoraj obdajale ubogega Urha. Zdaj so bile njegove misli na njegovem lepem stanovanju, ki postane žrtva židovskega sleparstva, — zdaj zopet pri bolni ženi, — zdaj zopet pri gospodu župniku, pri katerem je tako lahkomišno pustil ponujeni denar, — zdaj zopet pri novorojenčku, ki končno ne bo nič imel! — Slednjič zaječi: „Jaz si ne morem pomagati!“

„O, še je pomoč, dragi; čemu so vam vaši gozdi? Ali ne poznate sekire? Posekajte, prodajte in stvar je pri kraju in denar je tu!“

„Kaj, moje lepe gozde židom v roke?“ zavpije Urh.

„Da, ali pa hišo na kant! Izvolite, kaj vam je ljubše?“ — (Dalje sledi.)

Vidov dan nas je zmodril, da bomo z veliko večjo vnetostjo študirali zlasti šolsko mladino pred liberalnim okuževanjem.

Odslej bo treba postopati pač veliko strožje. Šolske oblasti so doslej veliko premalo pazile, kako čitivo naša mladina dobiva v roke. Časopisje, ki piše le v srbsko-pouličnem tonu, vendar ne more biti primerno berilo za našo mladino! Bolj kot doslej bo treba pa tudi paziti na vzgojitelje naše mladine, ki sami črpajo svoje mišljenje iz takega revolverskega časopisja in naravno tudi otrokom boljšega mišljenja ne morejo dati. Ali naj slovenski stariši izročajo še vedno svoje otroke na milost in nemilost ljudem, ki so se po šolah navzeli najhujšega svobodomiselnosti in z njim združenega revolucionarnega mišljenja? Šolske oblasti torej pozor! Vzemite veliko metlo in pometite smrdljivo smetje, ki okužuje našo mladino z nacionalističnimi sanjarijami in revolucionarnim svobodomiselnostjo.

Pokažimo, da ne trpimo med nami niti sence izdajalstva! Vidov dan bodi pa tudi resen opomin merodajnim krogom, ki so doslej le mirno pripuščali največje svobodomiselnosti izbruhe, kam tako početje pripelje. V katoliškem mišljenju se ne morejo roditi zločini Vidovega dne, pač pa jih rodi brezvestno revolucionarno svobodomiselnost!

Po sarajevskem umoru.

Nesrečni prestolonaslednikovi otroci.

Med potovanjem prestolonaslednika so bili otroci na gradu Chlumeč. Ko je došel tje kakor brzojav o strašni nesreči, si ni upal nihče nesreče otrokom povedati. Popoldan je dospela na grad tudi teta otrok. 13 letna prestolonaslednikova hči jo je takoj vprašala: „Teta, kaj ti je? Zakaj si tako žalostna?“ Grofica se je trudila, da bi odgovorila z mirnim glasom: „Otroci, danes sem dobila brzojavko iz Sarajeva, da sta papa in mama nenadoma težko obolela. Pojdite v cerkev in molite za svoje starše!“ Trenutek so strmeli ubogi otroci v teto kakor nemi. Potem pa so udarili v pretresujoči jok in med potoki solza so burno spraševali: „Obolela? Zakaj, kako? In ravno oba naenkrat?“ Grofica, ki je sedaj tudi sama začela jokati, se je branila otrok, kolikor ji je bilo mogoče. Jokaje so šli vsi v cerkev in otroci so vroče molili za svoje ljube starše.

Zvečer je imel duhovni vzgojitelj dr. Stojanowsky težavno nalogo, otrokom povedati resnico. Sprva je začel, češ, da je dobil brzojavko, da je starišem vedno hujše. Nenadoma je duhovnika princezinja Zofija prekinila s pretresljivim vsklikom: „Mrtva sta? Kaj ne, mrtva sta? Jaz vem že vse!“ je vpila nesrečna princezinja, in oba mlajša brata, dvanajstletni princ Maks in desetletni princ Ernst sta jokala s sestro; vsi trije so bili kakor brezumni. Iz sedne sobe so prihiteli sorodniki, vsem na čelu teta Henrieta, ki je padla ob pogledu na obupane, jokajoče otroke v nezavest. Zunaj pred vrati so stali služabniki in hišinjke ter vili roke in ihteli in jokali. Celo noč so se trudili strici in tete, da bi potolažili vsled bolesti brezumni otroke. Šele proti jutru so zaspali vsled utrujenosti.

Novi sokrivci. Pet orožnikov je pripeljalo v Sarajevo dijaka Aleksandra Siariča, ki je kriv soudeležbe pri atentatu. Aretirani so tudi dijaki Branko Milaković, Josip Milaković in Slavo Vrinjanin, katere je Princip obdolžil. V zaporu je tudi dijak Dane Ilič, ki je obdolžen sokrivde. Zločinec, ki je imel nalogo, vreči na prestolonaslednika tretjo bombo, katero so našli na tleh, je bil Grabeš, katerega so že tudi prijeli. Grabeš bi moral vreči svojo bombo, če bi se Principov napad ne bil posrečil. Grabeš je priznal, da ni vrgel bombe, dasi je stal le pet korakov proč od prestolonaslednika, ker mu je močno bilo srce in ker mu ni vest napada pripustila. Dve bombi še manjkata. Eno ima 19 letni dijak Vazo Cubrolović iz Gradiške.

Cubrolović je pobegnil. Več detektivov ga zasleduje.

Prestolonaslednik že pred pol letom v nevarnosti. Pred pol letom je zvedela inomoška policija, da namerava prestolonaslednika ustreliti srbski visokošolec Stan-ković. Takrat so aretirali skoro vseh 50 srbskih dijakov, ki v Inomostu študirajo, vendar dokazati niso mogli nobenemu ničesar. Priznali so pa, da je prestolonaslednik v Srbiji sila osovražen in da se že dijaki v gimnaziji uče delati bombe.

Povzročitelj umora prestolonaslednika. Kakor poročajo nekateri listi, je povzročitelj bombne zarote proti prestolonasledniku Francu Ferdinandu major v srbskem generalnem štabu, Milan Pribičević, ki je leta 1909 sestavil statut za zrevolucioniranje jugoslovanskih dežel v monarhiji. Milan Pribičević je bil prvotno avstro-ogrski častnik, a je pozneje izstopil iz avstrijske armade in vstopil v srbsko vojsko iz nacionalnega navdušenja. Brat Milana Pribičevića je Svetozar Pribičević, glavni urednik zagrebškega „Srbobrana“ duševni vodja hrvatsko-srbske koalicije v hrvatskem saboru. Nekateri pa poročajo, da grejo niti zarote celo do srbskega generala Jankovića, ki je predsednik srbske „Narodne Obrane“.

Srbske časnike iz Bosne izgnali.

Vladni komisar je srbskim časniki, ki sodelujejo pri sarajevskih listih, uradno naznanil, da bodo izgnani iz Sarajeva in da morajo mesto v 24. urah zapustiti. Nadalje so 200 oseb trajno iz Bosne izgnali. Izgnanci so vsi pristaši velikosrbske misli.

Nova odkritja o zaroti. Pri budimpeštanski policiji se je prijavil hrvatski dijak Grčak, ki je izjavil, da pozna vse niti velikosrbske zarote. Načelnik detektivov je Grčaka natančno izprašal. Glavna točka zarote da je bila, usmrtiti nadvojvodo Franc Ferdinanda. Denar za organizacijo so dali srbski trgovci in deloma tudi vlada. Grčak je natančno opisal načrte srbske zarotniške organizacije in vse člane organizacije v Bosni, Zagrebu, na Sušaku in v drugih jugoslovanskih mestih.

Preiskave na Dunaju. Koncem preteklega tedna so se vršile na Dunaju preiskave med jugoslovanskim dijaštvom. Zaslisevanju med slovenskimi dijaki je bil predmet njihova zveza s srednješolskim dijaštvom v Ljubljani. Pred vsem so se vršile preiskave v srbskih akad. društvih „Šumadija“ in „Zora“, ki so v zvezi z jugoslovansko nacionalistično organizacijo med dijaštvom. Aretiran je bil tudi nek jurist iz Kranjske. Našli in zaplenili so mnogo rokopisov in obširno tajno korespondenco.

Nemškega cesarja ozir. njegovega brata Henrika ni bilo na sprevid. Kakor se čuje, sta nemški cesar Viljem in princ Henrik odpovedala svoj prihod na Dunaj na podlagi dejstva, da je policija na Dunaju odkrila obširen anarhistični komplot, naperjen proti cesarju Viljemu, ozir. princu Henriku, ter opozorila berlinsko vlado, da odklanja vso odgovornost, če bi cesar Viljem ali princ Henrik vključili v opozoriti prišla na Dunaj. Dunajska policija je aretirala nekatere mednarodne anarhiste, ki so prispeli na Dunaj.

Prestolonaslednikova dedščina. Varuh prestolonaslednikovih otrok bo grof Thun. Otroci podedujejo posestva Konopišt, Chlumeč, Artstättin in zavarovalnico. Premoženje, ki je zapustil pokojni nadvojvoda, znaša sicer čez 20 milijonov, toda vse to premoženje razven dveh milijonov, je naloženo v posestvih, ki pa so upravljena silno razkošno in ne nosijo dosti dobička. Kapital je torej mrtvo naložen. Zato je cesar dovolil otrokom dedno apanažo, da bodo lahko živeli kakor do sedaj. Isto se je zavezal baje naslednik Karl Franc.

Demonstracije na Dunaju. V četrtek so bile po mrtvaškem sprevidu velike protisrbske demonstracije, ki so trajale do

1. ure zjutraj. Demonstrantje so zažgali srbsko zastavo. Policija je energično nastopila.

Gospodarstvo.

Podbiranje in skrajševanje zelenih mladik v vinogradu.

Kakor je trti nujno potreba pravilne spomladne režnje, da se ji da prava oblika in da se ji nareže potreben plodonosen les, tako je tudi potrebna poletna režnja, to je podbiranje (mandanje) in skrajševanje zelenih mladik.

S tem delom se na trti odstranijo vse nepotrebne mladike in se upliva zlasti na razvoj onih mladik, ki jih rabimo za prihodnje leto, tako, da se doseže med rodečimi mladikami na šparonu in mladikami na rezniku, ki jih rabimo za drugo leto, pravo ravnotežje. S podbiranjem in skrajševanjem se odpravi prevelika gošča med trtami, pri kateri trpi grozdje v cvetju (ker se ne oplodi in se osiplje) in v zoritvi (ker gnije). V hudi gošči se poleg tega močnejše razvijajo razni trtni škodljivci, zlasti glivice, in se obsenčena zemlja nezadostno segreva.

Podbiranje in skrajševanje mladik je tedaj zelo potrebno delo, ampak pretirano in nerazumno izvršeno trti škoduje. Na vsak način se mora paziti, da se pusti trti dovolj zelenja, da zamore s koreninami zavzeto hrano prebaviti in zadostno asimilirati. Podbiranje (mandanje) se vrši navadno že koncem meseca maja, kakor hitro se na trti zadostno razloči zarod. Pri njem se potrgajo zlasti vse nepotrebne mladike na starem lesu, to je take, ki nimajo zaroda in ki jih ne rabimo za znižanje morebiti previsokega starega lesa. Na reznikih (ščapih) in šparonih odstranimo pri tem podbiranju k večjemu samo one mladike, ki so brez zaroda in ki delajo nepotrebno goščo, zlasti torej tam, kjer rastejo dve mladiki iz enega očesa, nerodovitno od obeh. Vse druge mladike iz glavnih očes pustimo rasti, ker mora trta, kakor že rečeno, imeti primerno množino zelenja, da ne opeša. Skrajševanje (zaščipovanje) mladik pa je najbolje izvršiti še-le po cvetju. Pri tem zaščipnemo najprvo vse mladike na šparonu nad tretjim do šestim, navadno nad četrtem listom nad zadnjim (najvišjim) grozdom.

S tem bomo dosegli, da se rašča teh mladik ustavi in da se bode ne samo grozdje bolj debelilo, temveč dosežemo tudi, da se mladike na rezniku (ščapu), ki jih rabimo za spomladno režnjo, bolj krepko razvijejo. Ako pa nimamo na rezniku vsaj dveh krepkih mladik, bi ne mogli spomladi šparona narezati. V takem slučaju pustimo prvo, najbližje staremu lesu stoječo mladiko na šparonu neskrajšano, da nam da potreben les za napravo šparona v prihodnjem letu. Enako kakor na šparonu, zaščipnemo tudi na starem lesu vse mladike, ki jih ne rabimo za režnjo v prihodnjem letu, torej zlasti vse one poganjke iz starega lesa, ki smo jih pri podbiranju zaradi tega pustili, ker so imele zarod. Neskrajšano pustimo le ono mladiko, ki jo rabimo zato, da že previsoko trto znižamo.

Mladike na rezniku (ščapu, rogaču itd.), ki jih rabimo za napravo šparona in reznika v drugem letu, ne smemo skrajšati koj po cvetju, temveč še-le v jeseni, najbolje takrat, ko že rašča ponehuje, to je, kadar se začne grozdje mehčati, pri nas navadno po Mali maši. Te mladike skrajšamo približno za eno tretjino, to se pravi: ena tretjina njih dolžine se odreže. To krajanje ima namen, da ustavi raščo mladike in pospeši zoritev lesa. Ob enem pa, da pride več zraka in solca med trte, kar pospešuje tudi zoritev grozdja in zadržuje njega gnilobo.

Iz enakega vzroka obirajo nekateri vinogradniki listje, stoječe okoli grozdja, zlasti na šparonih. To pa ni pravilno,

kajti če oskubimo trti liste, ne more prebavljati hrane, zavzete iz korenin, in ne jemati iz zraka potrebnih hranil, vsled česar ostane grozdje drobno in kislo ter malo sočno. Odvzeti se smejo brez škode le najspodnejši, drobni, kakor tudi vsi rjavi ali blatni listi, ki trti nič ne koristijo, vse zdrave liste pa je neobhodno treba trti pustiti. Da pride več zraka in solca do grozdja, oberemo lahko pri mladikah na šparonih tudi vse zalistnike; bolje je, da jih samo zaščipujemo za prvim ali drugim listom. Na vsak način pa moramo zalistnike samo zaščipovati na vseh onih mladikah, ki jih rabimo za drugo leto. Če pustimo zalistnike rasti, postane mladika bolj debela, kratka, košata in drobnih oces, če jih pa gladko stran odtrgamo, ranimo lahko glavna očesa in vzamemo tudi trti možnost, da se po toči obraste, ne da bi odgnala glavna očesa. Zaščipovanje zalistnikov se vrši zgodaj, da se preveč ne odebelijo, tedaj najbolje pri vsaki vežnji. Kdor tudi poleti trto pravilno oskrbuje, ta doseže sorazmerno raščo in rodovitost v vinogradu, kar mu gotovo ves trud mnogokrat povrne. B. Skalicky.

Hlajenje in spravljanje mleka.

Če hočemo naše dohodke iz mlekarstva povzdigniti, moramo imeti dobro mleko na prodaj. Dobro, okusno in zdravo mleko vsak rad kupuje in ga tudi rad plača, saj je navsezadnje mleko še zmeraj najcennejša pijača. Slabega mleka se pa vsak boji in ga tudi za nizko ceno ne mara.

Pri naš se mleko v poletnem času kvari, ker ga tu in tam premalo hladimo in spravljamo v slabe prostore. Če smo pri tem še nesnažni, se še hitreje pokažejo razne napake. Zlasti sedaj v poletni vročini moramo paziti, da vse storimo, kar treba, da se mleko bolje drži. Naši hlevi so v poletnem času radi soparni. Dajmo jih čez noč odpirati in hladiti, po dnevu pa imejmo zračnike odprte, da se ne nabira zaduhel, šoparen zrak. Pri molži je treba tudi snage in velike snage. Vivena je treba skrbno umivati in dobro obrisati s suho, snažno cunjjo. Največje snage je treba tudi pri vsi mlečni posodi. Mleko naj se dobro precedi skozi snažno, po vsakem precejanju skrbno oprano cedilo.

Mleko ima po molži skoraj živотно toploto. Ako ga ne shladimo, se nam začne hitro kisati, ker se pri toploti tiste glivice, ki povzročajo kisanje, hitro množe. Dajmo ga torej po molži takoj dobro shladiti. Hladimo ga s tem, da ga dajemo v plitve latvice in postavimo v hladno shrambo. Če je treba mleko hitro shladiti, kadar ga naprej pošljemo, naj se shladi v mrzli vodi. Naj se vzame škaf vode in naj se mlečna posoda noter postavi. Pri takem hlajenju mora ostati posoda odprta, da se mleko ne zaduši, da ne dobi slabega okusa. — Mlečna shramba bodi hladna, zračna in snažna. Pri nas se to še sem in tja pogreša. Mlečno shrambo je čez noč dobro zračiti in hladiti. Vsako leto jo je treba prebeliti. Zaradi tega mora imeti gladko ometane stene, tla pa tlakana, najbolje iz cementa, ker se taka tla najlažje snažijo. V taki shrambi ne smemo spravljati stvari, ki rade gnijejo in plesnijo. Moka, žito, jajca, kruh, se lahko spravlja notri, ostankov jedil, špeha, prekajene svinjine itd. pa ne.

Ako bomo na vse to pazili, potem bo tudi mleko boljše ne le za prodajo v svežem stanju, ampak tudi za napravo mlečnih izdelkov. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Gnojenje ajdi z umetnimi gnojili. Tega gnojenja so se naši gospodarji že močno poprijeli. Dokaz temu je pridno naročanje rudninskega superfosfata, ki se po dosežanjih izkušnjah posebno dobro sponaša pri ajdi. Tudi letos je naročenih že več vagonov pri kmetijski podružnici novomeški. Ker je gnojilo že došlo, opozarjamo

nanj vse naročnike, da ga pridejo iskat. Oddaja se ob pondeljkih in četrkih dopoldne na novomeškem kolodvoru.

Kmetijski tečaj za ljudske učitelje se vrši na Grmu od 20. julija do 22. avg., torej celih pet tednov. V tečaj je sprejetih 25 učiteljev iz Kranjskega, ki bodo imeli na Grmu vso oskrbo. Tečaj prireja c. kr. naučno ministrstvo s tem namenom, da se usposobijo učitelji za vodstvo kmetijsko-nadaljevalnih tečajev za kmetijsko mladino. To je sedaj drugi tečaj te vrste, ker se je l. 1911 vršil na Grmu že en tak tečaj za ljudske učitelje.

Palež na grozdju. Letos najdemo šestokrat jagode, ki so belo kosmate, kakor bi bile poraščene z belimi voščenimi nitkami. Marsikdo misli, da je to trtna plesen (oidium). Od te bolezni napadeno grozdje pa zgleda, kot bi bilo potrošeno z belim prahom. Bolezen pa, ki jo imamo v mislih je prava peronospora, (palež), ki napada letos tudi grozdje. Da se obvarujemo velike škode, priporočamo našim vinogradnikom poskropiti ne le listje, temveč tudi grozdje z modro galico. Tudi galično žveplo, ki ga je letos oddajala kmetijska družba, vsebuje zmleto galico. S takim žveplom pokončujemo ob enem tudi peronosporo na grozdju.

Politični pregled.

V Bosni ostane pri starem. Skupni ministerski svet je sklenil, da ostane v Bosni razven par izjem vse pri starem. Namerava se pa poddržaviti vse bosenske šole in dijake obleči v uniformo, da jih bo lažje nadzirati.

Protiavtstrijska črnogorska demonstracija. V Cetinju se je pred kratkim vršil protestni shod zoper protisrbske demonstracije v Bosni. Zborovalci so hoteli s silo pred avstrijsko poslaništvo, a jih policija ni pustila.

Predsednik mehikanske republike je postal zopet po soglasni volitvi Huerta.

Turčija se približuje Rusiji. Listi poročajo, da se ruskih cesarskih vaj udeleži tudi turški Enver paša, kar bi gotovo precej pomenjalo.

Albanske anarhije še vedno ni konec. Razni voditelji Albancev vedno ponujajo knezovo krono po svetu. Od več strani so došli v Drač prostovoljci, ki pa nimajo nikakega pravega vrhovnega vodstva. Nemški in avstrijski prostovoljci so se celo med seboj do krvavega zbili. V okolici Derverija so vstasi napadli katoličane, kojih 800 je pobegnilo v gozde. Knez Wied v Draču vse drugo dela, samo vlada ne, krone pa vendar brez zahteve vele-vlasti noče odložiti.

Dopisi.

Iz Valtevasi. Na praznik sv. Petra in Pavla je imelo društvo „Sveta vojska“ občni zbor. Ob tej priliki je tudi predaval pater Pavel iz Novega mesta, za kar mu bodi izrečena še enkrat srčna hvala.

Društvo je bilo letos ustanovljeno in ima okrog 80 udov; za sedanje razmere je to prav veliko. Seveda je veliko takih, ki jim sveta vojska kar ne gre v glavo. Za te se pameten človek še ne zmeni; upajmo pa, da se bodo tudi ti s časom spreobrnil, če prej ne, pa, ko se bodo v jamo zvrnili.

Vse ki so dobre volje najvljudneje prosimo, podpirajte ta društva, ker imajo največje in najtežavnejše delo, — ljudi navaditi na zmernost.

Št. Peter. Minulo nedeljo je priredilo izobraževalno društvo shod. Pater Atanazij Ausser iz Novega mesta je vzneseno govoril o 500letnici ustoličenja zadnjega slovenskega vojvode na Korškem. Solze so zalesketale poslušalcem v očeh, ko je predavanje tužno izvenelo: ni ga več med živimi onega, ob čigar pogledu so se zlasti nam zatiranim Slo-

vencem rodile nade v lepšo bodočnost. Domači župnik je obširneje govoril o krvavi žaloigri v Sarajevu. Vidno ginjeno je na to navzoče obilno občinstvo soglasno izreklo svoj stud nad grozodejstvom poživinjene srbske roke ter dala duška svoji udanosti in potrnosti v primerni kondulenci izjavi, ki se je odposlala na pristojno mesto.

Iz Podgorja. Letos smo imeli že nekoliko suše in smo se bali, da bo še dalje trajala. Pa k sreči je prišel vendar dež, ki pa ni bil brez nesreče. Črni hourni oblaki so se zbrali 4. julija v soboto, začelo je grmeti in treskati in toča je padala po Gorjancih in je segla tudi nekoliko po njivah in vinogradih. Vendar, hvala Bogu, ne bo še prevelike škode, le trtju bo nekoliko škodovalo. Isto popoldne je tudi treščilo v kozolec s petimi štanti Janeza Bartola iz Cerovca. Bilo je notri precej krme, ki je vsa zgorela. Žalibog je bil zavarovan, kakor navadno pri nas, za malo svoto 80 K — Drugi dan v nedeljo pa je padla s črešnje Ana Juršič iz Dolža in dobila tako hude poškodbe, da je čez nekaj ur umrla. Zapušča svojemu možu precej otrok, ki so tem večji reveži, ker so pred leti tudi možu odrezali nogo. — Po naročilu deželnega odbora je pred kratkim prišel semkaj kupovat vino za deželno vinarsko zadrugo g. Josip Cotič iz Ljubljane. Vendar je mogel kupiti le malo, ker naše dolensko vino lani in letos nič kaj ne gre naprej.

Iz Doberniča. Pri nas je zelo veliko zanimanje za napravo kapnic in gnojnih jam. Popolnoma dovršenih kapnic je sedaj trideset, precej jih je pa še v delu in popravljenih ter na novo opremljenih z zraven pripadajočimi čistilniki. Pri prejšnjih kapnicah je bilo precej nesnage, kakor gnila slama, morda še celo kakšna podgana, ki se je privlekla po nesnažnem žlebu v vodnjak; sedaj bo vse to izključeno. Prav iskrena hvala slav. dež. odboru, ki nam gre tako na roko, in izpodbuja ljudi k napredku. — Kakor kapnice, se grade tudi gnojne jame in tlakajo dvorišča. Prej se je raztresala gnojnica po raznih potih, ker ni vedel kmet, da je tudi to izborna gnojilo za razno zelenjad, ki skoro nadomestuje draga umetna gnojila. Prav tako! Naj ljudje spoznajo, da je gnojnica skoro zastoj in vendar celo bolja kot umetna gnojila:

Ker sama umetna gnojila

Bodo le tovarni dobiček nosila.

Če boš pa z gnojnico polje polil,

Bodeš sebi dobiček dobil.

Pleterje pri Št. Jerneju. Kartuzijanski samostan v Pleterjah, mogočno in prekrasno zgradbo, so začeli pohajati tudi oddaljeni Belikranjci v svrhu gospodarskega poduka. Tako se je v nedeljo, 28. junija, pripeljalo več gospodarjev iz črnomaljske okolice v ta krasni samostan, ki se lahko zove „dika in ponos vojvodine Kranjske“, da si ogledajo gospodarske naprave v hlevih, na polju in v vinogradih. Posebno jim je ugajala napredna živinoreja, ki je v Belikrajini še močno zaostala, in umno kletarstvo. Vrnili so se polni navdušenja za gospodarsko povzdigo svojih domačij in hvaležnostjo do dobrih kartuzijanov, ki so jim drage volje razkazali vse zanimivosti samostana, jih gostoljubno pogostili ter povabili na bodoči obisk v svrhu gospodarske izobrazbe. Tudi podučni izleti mogočno vplivajo na ljudstvo in mu budijo kmečko zavest in veselje do obdelovanja rodne grude, zlasti, ako se mu nudi prilika, gredoč obiskati kako božjo pot, kakor se je to zgodilo k luškemu svetišču poleg Pleterjev. Horac „dulce et utile“ (kar je lepo in koristno), velava in v tem smislu naj hodijo naši romarji na božjo pot in mladina naj se navaja na pogostne izlete v gospodarske in gospodinske zavode, kar se pri sedanjem železničnem prometu z malimi stroški in velikim dobičkom lahko izvrši.

Priden, zdrav vajenec

se takoj sprejme v knjigovoznico pri J. Krajec nasl. v Novem mestu. — Ozira se le na domačine: novomeške ali iz bližnje okolice.

Domače in tuje novice.

Hosta Rasen. Odborova doba je že davno potekla in zatorej se vabijo vsi posestniki Rasna v nedeljo ob 11. uri dop. v mestno dvorano k volitvi novega odbora, novega paznika. Ker je treba še v drugih važnih stvareh sklepati, prosi se obilne udeležbe.

Umrla je v Kostanjevici v soboto zvečer soproga g. Lavoslava Bučarja Tida Bučar, komaj v 23. letu svoje starosti. Bila je že poprej enkrat operirana; pri oni operaciji pa se baje ni vse gladko posrečilo, tako, da se je začelo gnojiti. V soboto so poskusili še enkrat z operacijo, ki se pa žalibog ni obnesla, osobito, ker je bila že prepozna.

Nesrečna pijača. Dne 5. t. m. je skočil v Krko 26letni paznik fin. straže v Novem mestu. Po polnoči je še v kavarni napisal listič, češ, da gre prostovoljno v smrt, ne da bi bil na tem kdo kriv; na novomeškem mostu je pa slekel uniformo in skočil v Krko, odkoder so ga še-le 7. t. m. potegnili. Brinar je bil poprej trgovski pomočnik, koji posel pa je vsled udanosti k pijači moral pustiti in se podal v fin. službo. Prišel pa je iz dežja pod kap, ker se mu je tukaj nudila še večja prilika za pijačo.

Nesreče. Franc Horvat je delal pri lesni tovarni v Rogu. 7. t. m. se je pa nanj podrla skladišnica, da je bil z lesom podsut in je dobil več ran na glavi in na nogah. — Janez Zupančič, učenec ljudske šole v Vavti vasi, je padel z obcestne ograje ter si zlomil desno roko v podlehju. — Franc Gruden, učenec ljudske šole v Škocjanu, je padel s črešnje tako nesrečno, da si je zlomil obe roke. Vsi trije so bili prepeljani v kandijsko bolnišnico.

Šolstvo. IX. izvestje knžšk. privatne gimnazije v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano o šol. letu 1913/14. To poročilo objavlja spis: „Začetna poglavja iz slovenske srednješolske slovnice“ izpod peresa prof. dr. Antona Breznik, ki želi, da bi jih slovenski filologi vsestransko preresetavali, predno se natisne celotna slovnica. Želeti je, da bi se slovničarji zedinili vsaj v bistvenih stvareh in priredili praktično slovnico. — Učiteljski zbor šteje 18 profesorjev, med njimi polovico doktorjev. — Koncem leta je bilo dijakov 342, razvun 1 vsi Slovenci. Med njimi je nekako tretjina Dolenjcev. Odličnjakov je 85, nesposobnih je 32, večinom v prvi in drugi šoli, od četrte do osme so vsi sposobni. Katera gimnazija na Slovenskem se more ponašati s takim uspehom? Izvestje je vseskozi slovensko. In pri drugih gimnazijah? Taka je narodnost v teoriji in v praksi, pri psovanih nazadnjakih resničen napredek, pri slavljanih naprednjakih staro nemškutarjenje.

400.000 zlatnikov iz Carigrada prejme kdor naroči izborno turško srečko ter pri žrebanju dne 1. avgusta zadene glavni dobiček. Ker vsaka srečka mora zadeti, s čemur je v najugodnejšem slučaju zajamčena povračljivost večjega dela kupnine, v srečnem slučaju pa dana možnost, priti na lahek način do velikega bogastva, potem se mora priznati, da pomeni nakup turške srečke v istini najnedolžnejšo in najcenejšo loterijo. — Pojasnila daje glasom današnjega oglasa za „Slovensko Stržo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

Sokolski izlet v Ljubljani se brzkone ne bo vršil. Deželna vlada je pritožbo baje odbila.

„Narodne igre“ je začela izdajati Slovenska Straža. Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega: „Vmeščenje Valuka“ za gorotanskega kneza in vojvodo pri Gospé Sveti na Koroškem okoli leta 620. po Kr. rojstvu s staroslovenskim poganskim obrednim praznikom, — in „Stempihar“, zgodovinski igrokaz v treh dejanjih. Vprizoritev obeh iger je dovoljena, ako se kupi prvega zvezka vsaj 12 izvodov.

„Zločin v Sarajevu“. Pod tem naslovom izide prihodnje dni lična knjižica z dvema krasnima slikama, porabnima tudi za okvir, in nad 30 drugimi slikami, ki bo obsegala poleg natančnega opisa tragičnega dogodka v Sarajevu tudi natančen življenjepis pokojnega prestolonaslednika in njegove plemenite gospe soproge. Opisane in pojasnjene bodo poljudno tudi vse pogrebne slovesnosti od Sarajeva do grobnice pokojnih nesrečnih žrtev v gradu Artstättu. Cena lično opremljeni knjižici bo 70 vin. za izvod, po pošti 80 vin. Pri večjih naročilih da založništvo do 100 izvodov na vsakih 10 po eni prosti izvod, nad 100 pa na vsakih 20 po tri proste izvode. — Naročila sprejema Katoliška bukvarna v Ljubljani. — Dobiva se tudi pri J. Krajec nasl. in Urb. Horvatu v Novem mestu.

Belokranjski - vestnik. -

Iz Sinjega vrha ob Kolpi. 30. junija ponoči ob četrto 11. uri, ko je vse spalo, je iz neznanega vzroka začelo goreti v skednju posestnika Pavla Madronič, na Daljnih Njivah, h. št. 2, pol ure od Sinjega vrha. Že ob tričetrt 11. uri so bili gasilci iz Sinjega vrha, Gorice in Kneževasi z brizgalnami na licu mesta, toda požar so mogli le omejiti, rešiti pa nič. Nad 30 gospodarskih poslopij je bilo v plamenu in pogorelo s krmo, živežem, denarjem, obleko, pohištvo, poljskim orodjem, sploh z vsem, kar je spadalo zraven. Osem gospodarjev z družinami na št. 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11 in 19 je rešilo le golo življenje. Na št. 2 sta zgorela tudi dva vola, tri krave in dva prešiča. Škoda, ki se ceni nad 50.000 kron, pokriva le mala zavarovalnina, morda niti 3000 K. Usmiljena srca, na pomoč! Vsak najmanjši dar za bedne pogorele sprejme najhvaležnejše župni urad na Sinjem vrhu ob Kolpi, pošta Vinica, Belokranjsko.

Iz Dragatuša. Izlet. 24. junij je bil za našo šolsko mladino dan veselja. Napravila je pod vodstvom učiteljstva izlet v Novo mesto po belokr. železnici. Do Črnomlja so peš korakali. V Novem mestu so si ogledali vse zanimivosti, kakor: bolnico usm. bratov v Kandiji, žensko bolnico, kapitelj, Krajčevo tiskarno, frančiškanski samostan, kmetijsko šolo na Grmu ter obedovali v znani gostilni pri „Štemburji“. Ta izlet ostane naši mladini gotovo v trajnem spominu.

Iz Črnomlja. Z novo železnico dobimo tudi vedno kaj tujcev ali izletnikov; tako so nas dne 25. junija počastile s svojim obiskom gojenke iz zavoda šolskih sester v Šmihelu pri Novem mestu. Napravile so se na božjo pot k Trem Faram pri Metliki ter ondi prisostvovali službi božji svojega župnika g. Štefana Trškana. Nazaj grede so se ustavile v Črnomlju in v Lacknerjevem hotelu obedovale. Nato so si ogledale mesto in bližnjo okolico, ki s svojo krasno lego, z vinogradi ob boku kočevskih hribov proti Maverlu, Bistrici, Tančigori, Stražnem vrhu, Rodinam, nudi očarajoč pogled z mnogostrnimi zidanicami in vmes se dvigajočimi kapelami in cerkvami, da se tujec kar ne more nagledati mnogobrojnih cerkvic po razsežnih vinskih goricah, ki pričajo o globoki vernosti belokr. prebivalstva. Le škoda, da zunanji svet in domači umetniki le premalo poznajo in vsaj z razglednicami ali v „Dom in Svetu“ razkažejo narodu divno lepoto belokranjskih gor od Semiča do Tančegore.

Po razgledu v okolici, kjer so se gojenke zabavale s petjem in se okrasile s cvetjem in zelenjem, razvrstile so se po glavnem trgu v vrsto in red ter korakale po trgu med radovednim meščanstvom pojoč: „Po jezeru“ in „Liepa naša domovina“ čez novi most nad Dobljico v Loko in se od ondod vrstile v župno cerkev k petim litanijam, nakar so odkorakale v vzornem redu na kolodvor nazaj, gotovo z lepimi spomini na Črnomelj, kjer jih še pričakujemo z veseljem vsaj prihodnje leto in jih bomo še bolj gostoljubno sprejeli. Tako je prav! Naj spoznava mladina lepoto naše mile domovine in večkrat prireja take podučno zabavne izlete pod vodstvom svojih učiteljev in predpostavljenih. Ali bi ne bilo prav, da se tudi Ti, črnomaljska mladina, ob takih prilikah, ko te obiščejo tuji gosti tvoje vrste, tudi Ti pokažeš svojo mladinsko oduševljenost ter se podaš naproti v narodnih nošah in pokažeš ob teh prilikah svoje „kolo“, „zelenega Jurija“, „kolédnice“, „krésnice“ itd., da privabimo čim več tujcev v naše mesto. — Kaj praviš k temu, črnomaljska mladina, kaj vi, belokranjski rodoljubi —?

Črnomelj. Umrl je v petek, 3. t. m., nenadoma, od srčne kapi zadet, naš okrajni zdravnik dr. Jos. Skočir. Bil je blaga duša, veren človek, a vedno bolj bolehen. Ljudje so ga radi imeli in ga z zaupanjem klicali k bolnikom. Želeti bi bilo, da pride zopet kak dober zdravnik. Šajal bi dobro. Sploh je z zdravniki naš konec slabo preskrbljen, tako, da ljudje pravijo, da kdor zboli, naj ali sam ozdravi, ali umrje.

Semič. Dne 12. julija bo na Vinjem vrhu shod mladeničev semiške dekanije. Ob polu 11. uri bo slovesna služba božja, popoldne pa zborovanje pred cerkvijo, v cerkvi litanije in h koncu igra, ki jo priredi Izobraževalno društvo. Pri sprejemu udeležencev in med odmori bo igrala godba Izobraževalnega društva. Marijine družbe se udeležijo z zastavami. Pridite pa tudi vsi drugi verni fantje; na tem shodu boste poživili in utrdili svojo versko zavest.

Vabilo.

V nedeljo, dne 12. t. m. ob 11. uri dopoldne bo v mestni dvorani

sestaneke posestnikov gozda Rasna

pri katerem se bo volil:

1. Nov odbor, in 2. nov paznik. —
3. Razni nasveti.

Ivan Jakše,
t. č. blagajnik.

Ameriški novičar.

Iz Elkins W. Va. se poroča, da je umrla dne 18. junija neka Amalija Bras, ki se je pred 15 leti priselila v Ameriko. Najbrž si je nadela izmišljeno ime. Bila je baje doma iz št. Ruperta na Dolenjskem, odšla v Trst in od tam v Ameriko. Iz Trsta je dobivala pisma z gornjim naslovom. Stara je bila 32 let. — V Grossu Kan. je 10. junija umrl Josip Kmet, doma od Mirne na Dolenjskem. Star je bil 21 let in še-le nekaj mesecev poročen. — V Red Eagleu Ala. je skala pobila rojaka Josipa Lampič. — Dne 11. junija je umrla v Pittsburghu Pa. Marija Colarič, roj. Vodeničar, ki je bila doma v vasi Cerov log blizu št. Jerneja na Dol. Zapustila je šest otrok. — V državi Colorado traja že dolgo štrajk. V Pueblo se je osnoval odbor, ki podpira slovenske štrajkarje, med katerimi je okoli 70 slovenskih družin in okrog 50 samecev. — V Ralptonu Pa. je umrl 50 letni Ivan Ribič, doma iz Rajhenburga ob Savi. Utrgal se je nad njim kamen ter ga smrtno pobil.

Dne 20. junija se je v New Yorku poročil Alojzij Škulj, knjigovodja pri tvrdki Frank Sakser z Anico Gregorin iz Brook-

lina. — Dne 14. junija se je poročil rojak Martin Lukežič s Frančiško Adamič v Leadville Col. — V Jolietu so bili poročeni: Pavel Dolinšek z Marijo Pevec in John Božič s Franco Petan. Tu je umrl 25 letni mladenič Peter Miklavčič vsled solnčarice.

Posredovanje dela.

Ponikve. Išče se hlapec, vešč dela pri konjih in poljskega dela. Kje, se izve pri uradništvu „Dol. Novic“.

! Kovačija !

V glavnem mestu Dolenjske, v Novem mestu, kjer ni zdaj nobenega kovača, dam podpisani z 1. avgustom t. l. ali pa pozneje kovačijo v najem.

Kovačija obstoji iz dveh prostorov, tako da se zamore tudi v zimskem času konje pod streho podkovati. S kovačijo spojeno je kovačevo stanovanje.

Vprašanja sprejema Jože Bele, hišni posestnik v Novem mestu št. 213. 60-2-2

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem dobil koncesijo za

dimnikarsko obrt

za novomeški okraj ter začnem isto izvrševati s 1. julijem t. l. Priporočam se najtopleje slavnemu občinstvu iz Kandije in Novega mesta ter okolice v blagohotno naklonjenost. Obljubujem vsestransko dobro postrežbo z zmernimi cenami. Potrudi se bodem z zanesljivim osobljem in s pazljivo skrbjo mi izročeno delo opravljati.

Velespoštovanjem

56-3-3

Miha Sajovic,

Kandija št. 7 (v hiši g. poslanca J. Zurca).

Alfons Oblak — Novomesto

priporoča svojo

bogato zalogo špecerije, galanterije in črevljev.

Glavna zaloga tržaškega dvozvezdnega petroleja ter jedilnega olja znamka „Minerva“. — Zahtevajte vzorce od riža, kave itd., katere pošljem na željo prav rad franco in poštne prosto.

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Na drobno in debelo!

65-10-1

Vsakdo mora zadeti!

400.000 in 200.000 frankov znašajo glavni dobitki
turških srečk.

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta.

475.000 oziroma 375.000 kron, ozir. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine 5 oziroma 3 izbornih srečk.

13 oziroma 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta. Mesečni obrok od K 4.— naprej. — Za cenjene naročnike določene so nagrade in premije!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“

Valentin Urbančič, Ljubljana 3.

62-3-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

=== v lastnem domu v Kandiji ===

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

1-0-13